

KLAGANDE

Försäkringskassan

MOTPART

Jörgen Eriksson, 19561004-1039

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 15 juni 2021 i mål nr 4637-20,
se bilaga A

SAKEN

Arbetskadeförsäkring

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer
Försäkringskassans beslut.

YRKANDEN M.M.

*Försäkringskassan yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens
dom och fastställer Försäkringskassans beslut. Försäkringskassan anför
följande.*

I utredningen finns bedömningar gällande samband mellan Jörgen Erikssons
arbete och hörselbesvär från två medicinskt sakkunniga med likvärdig
kompetens. Dessa två har skilda uppfattningar i fråga om besvären har
orsakats av skadlig inverkan i arbetet. Det finns faktorer som talar både för
och emot ett samband. De riskfaktorer som finns, såsom exponering i
arbetet, har beaktats av den försäkringsmedicinska rådgivaren. Det saknas

sådan positiv bevisning som krävs för rätt till livränta och det framstår inte som mer sannolikt att besvären har uppstått på grund av förhållanden i arbetet än att de inte har gjort det. Det föreligger alltså inte övervägande skäl som talar för ett samband mellan exponering i arbetet och de besvär som sätter ner arbetsförmågan. Som följd av detta har Jörgen Eriksson inte rätt till sökt livränta.

Jörgen Eriksson anser att överklagandet ska avslås. Han anför att utredningen visar att det finns ett tydligt samband mellan den ljudexponering som han utsatts för i klassrummen och de besvär som sätter ned hans arbetsförmåga.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om övervägande skäl talar för ett samband mellan faktorer i Jörgen Erikssons arbete och de hörselsbesvär han anmält som arbetsskada. Ett sådant orsakssamband är en förutsättning för att besvären ska kunna räknas som arbetsskada och ge rätt till livränta.

Det finns skäl som talar både för och emot att Jörgen Erikssons besvär har uppkommit till följd av skadlig inverkan i hans arbete som musiklärare. För att han ska ha rätt till livränta måste det dock framstå som mer sannolikt att hans besvär har uppkommit till följd av denna inverkan än att de inte har gjort det.

Det finns i målet väl motiverade medicinska bedömningar från två läkare med likvärdig specialistkompetens. Läkarna är inte av samma uppfattning i fråga om sambandet mellan ljudexponeringen i just Jörgen Erikssons arbete och hans besvär. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att utredningen inte ger stöd för att det är mer sannolikt att Jörgen Erikssons hörselbesvär är orsakade av skadlig inverkan i arbetet än att de inte är det. Övervägande

skäl talar därför inte för ett samband mellan faktorer i hans arbete och de besvär som sätter ned hans arbetsförmåga.

Jörgen Eriksson har därmed inte rätt till livränta. Det betyder att förvaltningsrättens avgörande ska upphävas och Försäkringskassans beslut ska fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Gertrud Forkman

Eveline Nilsson

Emma Hallström
referent

/Lena Schreiber

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2021-06-15
Meddelad i Karlstad

Mål nr
4637-20

KLAGANDE

Jörgen Eriksson, 19561004-1039

MOTPART

Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut 2020-07-30, diariernr 200491519543

SAKEN

Ersättning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar Jörgen Eriksson berättigad till livränta från och med september 2019.

Det ankommer på Försäkringskassan att beräkna med vilket belopp för månen ska utgå.

BAKGRUND, YRKANDE OCH SKÄLEN FÖR YRKANDET

Jörgen Eriksson har arbetat som musiklärare sedan år 1986. Han ansökte om livränta för sin hörselnedsättning i form av tinnitus från och med den 2 september 2019. Försäkringskassan beslutade att avslå hans ansökan och ändrade efter omprövning inte sitt beslut. Beslutet motiverades med att övervägande skäl inte kan anses tala för ett samband mellan exponeringen i hans arbete och de besvär som sätter ned hans arbetsförmåga och att det därmed inte finns rätt till livränta.

Jörgen Eriksson yrkar att han ska beviljas sökt livränta och anför i huvudsak följande. Försäkringskassan hävdar att det inte finns ett samband mellan hans tinnitus och det faktum att han har utsatts för buller i genomsnitt fem timmar om dagen i över 30 år som musiklärare i klass. Han hävdar att det finns ett klart samband, eftersom han redan efter 10 år i branschen på egen hand lät undersöka sin hörsel och kunde konstatera att hörseln blivit onormalt sämre i vissa frekvenser. Försäkringskassan anger att tinnitus är en hörselnedsättning, vilket inte stämmer. Tinnitus är symptom som inte mäts i hörselundersökningar eller dB. Detta hävdar han vilar på vetenskapligt förankrad grund.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Livränta lämnas enligt 41 kap. 2 § socialförsäkringsbalken (SFB) till en försäkrad som till följd av arbetsskada har fått sin förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete nedsatt med minst en femtondel.

Med arbetsskada avses enligt 39 kap. 3 § SFB en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. En skada ska anses ha uppkommit av sådan orsak, om övervägande skäl talar för det.

Förarbetena till SFB hänvisar till lydelsen av 2 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, förkortad LAF. Där anges bl.a. följande (prop. 2001/02:81 s. 42 och 102). För att en skada över huvud taget ska kunna anses ha uppkommit till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet måste det i sig framstå som sannolikt att så är fallet. Om det i ett arbetsskadeärende finns skäl som talar både för och emot att en skada har uppkommit till följd av skadlig inverkan så måste det för bifall framstå som mer sannolikt att skadan har uppkommit till följd av denna inverkan än att den inte har gjort det. Det ska finnas en vetenskapligt förankrad medicinsk grund för bedömningen om skadlighet i arbetet. Det bör dock inte krävas ”full vetenskaplig bevisning” för att så är fallet. En väl utbredd uppfattning bland läkare som har relevanta specialistkunskaper bör kunna läggas till grund för att sådan skadlighet föreligger, även om det inte finns fullständig enighet inom läkarkåren som helhet.

Utredning

Domstolen har gått igenom alla handlingar som har inkommit i målet och de handlingar som låg till grund för Försäkringskassans beslut även om de inte återges här.

Läkaren Lotta Birkebro, specialist i öron-, näs- och halssjukdomar, har den 16 oktober 2019 angett att Jörgen Eriksson har arbetat som musiklärare i 30 år och utsatts för höga ljud. Han har haft en hörselnedsättning på vänster sida i många år och har sedan hösten 2017 även tinnitus, mest i vänster öra, men även höger. Han har på grund av tinnitus slutat med sitt arbete. Lotta Birkebro har den 11 december 2019 i svar till Försäkringskassan uppgett

bland annat följande. Det finns ett klart samband mellan hörselnedsättning och patientens arbete. Hörsestest från år 1996 visar normal hörsel på båda öronen och år 2004 har han fått bullerskada på båda öronen. Åren 2018 och 2019 har hörseln försämrats ytterligare i diskanten på båda öronen. Han har nu mycket dålig hörsel på höga frekvenser. Han har utsatts för mycket ljud hela dagarna som lärare bland falska toner. Det ger en sådan hörselnedsättning. Efter långvarigt slitage på hårcellerna på grund av höga ljud uppstår ofta tinnitus, vilket har skett här. Hörseln borde vara betydligt bättre med tanke på åldern. En normal hörsel som utsätts endast för vanliga ljud försämras inte såhär kraftigt.

Av yttrande från den Försäkringskassans försäkringsmedicinska rådgivare, specialist i bl.a. öron-, näs- och halssjukdomar, den 17 och den 29 april 2020 framgår bland annat följande. Hörselnedsättningen visad 2018 och 2019 överensstämmer med åldersorsakad hörselnedsättning. Åldersorsakad hörselnedsättning saknar i dagsläget kända samband med pågående eller tidigare bullerexponering. Avseende en bullersorsakad hörselnedsättning finns i arbete som musiklärare tillfällen till exponering för ljudnivåer som kan innebära en ökad risk för bullersorsakad hörselnedsättning. Uppgifter om styrka på ljudnivåer saknas. Den försäkrades redovisning av arbetstid och fördelning på uppgifter talar mot att exponeringen har uppnått en tillräcklig intensitet, omfattning och varaktighet för att en ökad risk ska ha varit aktuell.

Förvaltningsrättens bedömning

Av utredningen i målet framgår att Jörgen Eriksson från och med den 16 oktober 2019 har en nedsättning av arbetsförmågan i minst ett år. Han har under 30 år arbetat som musiklärare.

Mot bakgrund av vad specialistläkaren Lotta Birkebro har uttalat bedömer förvaltningsrätten att det är mer sannolikt att Jörgen Erikssons hörselskada beror på skadlig inverkan han har varit utsatt för i arbetet än att den inte beror på det.

För att det är exponeringen i arbetet som har orsakat skadan talar också att tidsaspekten, det vill säga att han inte hade skadan när han började arbetet som musiklärare och att hörseln dokumenterat har försämrats under tiden han arbetat som musiklärare.

Förvaltningsrätten bedömer sammantaget att övervägande skäl talar för att Jörgen Erikssons besvär har orsakats av skadlig inverkan i arbetet. Han har därför rätt till livränta från och med september 2019 och överklagandet ska således bifallas.

Den närmare beräkningen av med vilket belopp livränta ska utgå bör i första hand göras av Försäkringskassan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (FR-12).

Sylvia Rosén (skiljaktig)

Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Katarina Hultcrantz, Ulrika Jacobs och Richard Sandström deltagit.

Sylvia Roséns skiljaktiga mening

För att besvären ska kunna godkännas som arbetsskada och livränta beviljas måste det finnas en vetenskapligt förankrad medicinsk grund för bedömningen om skadlighet i arbetet. I målet finns, som har redovisats ovan, uppgifter från specialistläkare om att besvären har uppstått till följd av exponeringen i arbetet. Samtidigt bedömer den försäkringsmedicinska rådgivaren, med samma specialitet, att besvären överensstämmer med åldersorsakad hörselnedsättning och att det inte finns kända samband mellan sådan nedsättning och bullerexponering samt att arbetstid och fördelning på uppgifter talar mot att exponeringen har uppnått en tillräcklig intensitet, omfattning och varaktighet för att en ökad risk för skada ska ha varit aktuell.

Även om ”full vetenskaplig bevisning” för skadlighet i arbetet inte krävs, måste det framstå som mer sannolikt att skadan har uppstått på grund av förhållanden i arbetet än att den inte har gjort det. Det kan konstateras att det finns olika uppfattningar från specialistläkare i målet avseende om besvären är orsakade av exponeringen i arbetet. Jag bedömer inte att utredningen ger stöd för att det är mer sannolikt att Jörgen Erikssons besvär är orsakade av skadlig inverkan i arbetet än att de inte är det. Övervägande skäl talar därför inte för att han har varit utsatt för skadlig inverkan i arbetet, vilket medför att livränta inte kan beviljas. Jag anser därmed att överklagandet ska avslås.

Hur man överklagar

FR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 2 månader

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Oftast är sista dagen för överklagande exakt 2 månader från det datum som tiden börjar räknas.

Exempel: Du fick del av beslutet den 21 december
→ tiden går ut den 21 februari.

Om samma datum inte finns i slutmånaden går tiden i stället ut på slutmånadens sista dag.

Exempel: Du fick del av beslutet den 31 december
→ tiden går ut den 28 februari.

Är sista dagen en lördag, söndag eller helgdag, mid-sommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha

och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.